

Nr 30.

Ankom till riksdagens kansli den 19 februari 1937 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställning angående anslag till lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen.

(4:e avd.)

I propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t (punkt 3, sid. 5—10 av det vid propositionen under »Utgifter för kapitalökning. Bil. 3» fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden) föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

För budgetåret 1933/1934 anvisade 1933 års riksdag under utgifter för kapitalökning, fonden för förslag till statsverket, ett reservationsanslag å 15,000,000 kronor till främjande av bostadsbyggande. Därav hade ett belopp av 5,000,000 kronor beräknats för lån till uppförande av bostadsbyggnader i städer och stadsliknande samhällen. För fullföljande av nämnda låneverksamhet samt utlämnande jämväl av ombyggnadslån beslöt 1935 års riksdag inrätta en lånefond för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen samt anvisade för budgetåret 1935/1936 såsom kapital för fonden ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor. Såsom kapitalökning för nämnda fond har 1936 års riksdag för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Gällande bestämmelser rörande ifrågavarande låneverksamhet äro meddelade i kungörelsen den 29 maj 1936 (nr 215), vilken kungörelse ersatt en den 28 juni 1935 (nr 436) utfärdad kungörelse i ämnet. Enligt nuvarande bestämmelser utgår lån för främjande av sådant byggnadsföretag, som avser ombyggnad i städer och stadsliknande samhällen av byggnader, huvudsakligen avsedda för bostäder. Lånen skola till en början löpa med 5 procent årlig ränta (enligt förslag i årets statsverksproposition avsedd att sänkas till $4\frac{3}{4}$ procent) och utan amortering för att sedermera från dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, övergå till amorteringslån med en fast annuitet av $7\frac{1}{4}$ procent av ursprungliga lånebeloppet. Av denna annuitet utgör $4\frac{1}{4}$ procent ränta (avsedd att sänkas till 4 procent), 1 procent avsättning till riskfond

och återstoden amortering. Låneverksamheten skall handhas av statens byggnadslånebyrå. Maximalt kan lån erhållas till 15 procent av fastighetsvärdet (efter ombyggnaden) och placeras mot säkerhet av inteckningar, liggande upp till 90 procent av samma värde. Lånets belopp får dock ej överstiga halva ombyggnadskostnaden.

Den viktigaste skillnaden mellan 1935 och 1936 års kungörelser är den, att, medan enligt den förra kungörelsen lån kunde utgå såväl till nybyggnader som till ombyggnader, enligt den senare kungörelsen *allenast ombyggnadslån* kunna ifrågakomma.

Rörande låneverksamhetens fullföljande under nästa budgetår uttalar sig *statens byggnadslånebyrå* på i huvudsak följande sätt.

Enligt byråns mening saknades varje anledning att återupptaga den tidigare bedrivna långivningen för *nybyggnadsändamål*. Byråns inställning till denna fråga syntes icke tarva utförliga utläggningar. Byrån ville emellertid framhålla, att konjunkturen på arbetsmarknaden — långivningen åsyftade ju närmast att bereda arbetstillfällen — för närvarande i stort sett vore mycket god efter praktiskt taget hela linjen. Byggnadsfacket utgjorde därvid ingalunda något undantag. Tvärtom hade i vissa fall svårighet yppat sig att på den inhemska marknaden tillgodose behovet av arbetskraft.

Vad åter anginge läget på bostadsmarknaden kunde konstateras, att nyproduktionen av bostäder varit och fortfarande vore mycket livlig; särskilt framstode 1935 som ett högkonjunkturår.

Däremot borde långivningen för *ombyggnadsändamål* fullföljas enligt för närvarande gällande bestämmelser. De skäl, som talade därför, vore dels av ekonomisk, dels av bostadssocial, dels ock av arbetsmarknadspolitisk natur.

De ekonomiska motiven, nämligen att rädda ett omodernt men ingalunda värdelöst bostadsbestånd från finansiell förintelse, syntes ligga i öppen dag.

Ur bostadssocial synpunkt vore det önskvärt, att man sökte förebygga en hotande slumbildning, liksom det också vore önskvärt, att man på sätt oftast skedde vid moderniseringar delade upp stora lägenheter i mindre.

De skäl för långivningen, som kunde åberopas ur arbetsmarknadspolitisk synpunkt, förtjänade måhända särskilt understrykas. Företagsamheten inom byggnadsfacken vore för närvarande mycket livlig och den öppna marknaden mäktade — med nu förefintliga ekonomiska utgångspunkter — knappast absorbera det ständigt växande bostadsbeståndet. Byrån syftade därvid på läget i stort och förbisåge ej, att situationen inom vissa orter kunde te sig annorlunda. I samma mån företagsamhet och arbetskraft länkades in på moderniseringsarbeten, vände de sig uppenbarligen bort från nyproduktion, och i samma mån förhindrades också en överproduktion. Uppenbart vore då, att vid en framtida vikande konjunktur på arbetsmarknaden tillgången på bostäder icke vore så stor, att icke nyproduktionen finge större svängrum, än vad den eljest vid en övermåttad på bostadsmarknaden skulle få. För närvarande rådde god tillgång på bostäder, och lägenheterna kunde ganska lätt, i mån av behov, evakueras, varför möjligheter till moderniseringar uppenbarligen vore mera gynnsamma än vid en framtida vikande bostadsproduktion.

Utskottet.

Förevarande lånestödsverksamhet har allmänt vitsordats vara av största nytta, då det gäller att åstadkomma en önskvärd sanering av det äldre bostadsbeståndet i vissa städer och stadsliknande samhällen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom kapitalökning för *lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Stockholm den 19 februari 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 28.
